

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/98/2008

POLACY O SWOICH PREZYDENTACH: LECHU WAŁĘSIE, ALEKSANDRZE KWAŚNIEWSKIM I LECHU KACZYŃSKIM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

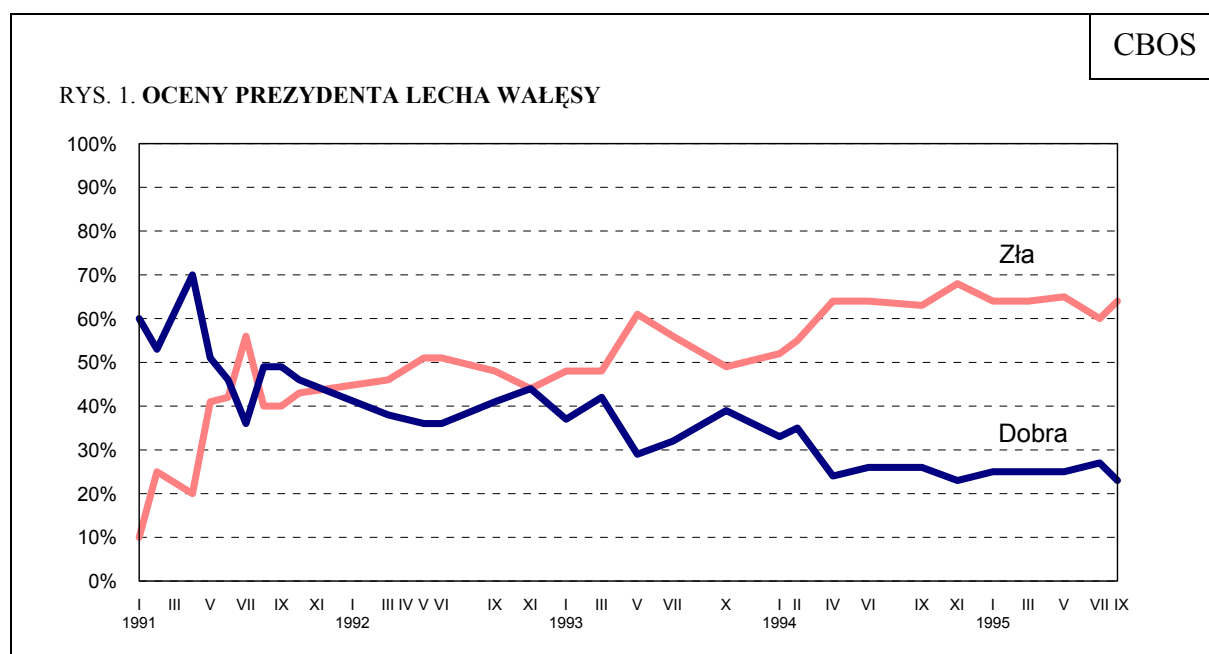
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Prezydentura Lecha Kaczyńskiego dobiegła półmetka. W ostatnim sondażu¹ zapytaliśmy Polaków o ocenę pracy trzech prezydentów Rzeczypospolitej wybieranych w powszechnym głosowaniu. Ankietowani wyrażali swoje opinie na temat różnych wymiarów aktywności kolejnych prezydentów „tu i teraz”, czyli dokonywali ocen z dzisiejszej perspektywy.

Na początku warto jednak wprowadzić pewien kontekst historyczny i przypomnieć, jak kształtowały się ogólne oceny dotyczące działalności kolejnych prezydentów podczas trwania ich kadencji.

W grudniu 1990 roku na najwyższy urząd w Polsce został powołany Lech Wałęsa, który na początku swojego urzędowania był oceniany bardzo pozytywnie. W pierwszym pomiarze, w styczniu 1991 roku, uzyskał 60% ocen pozytywnych i 10% negatywnych.

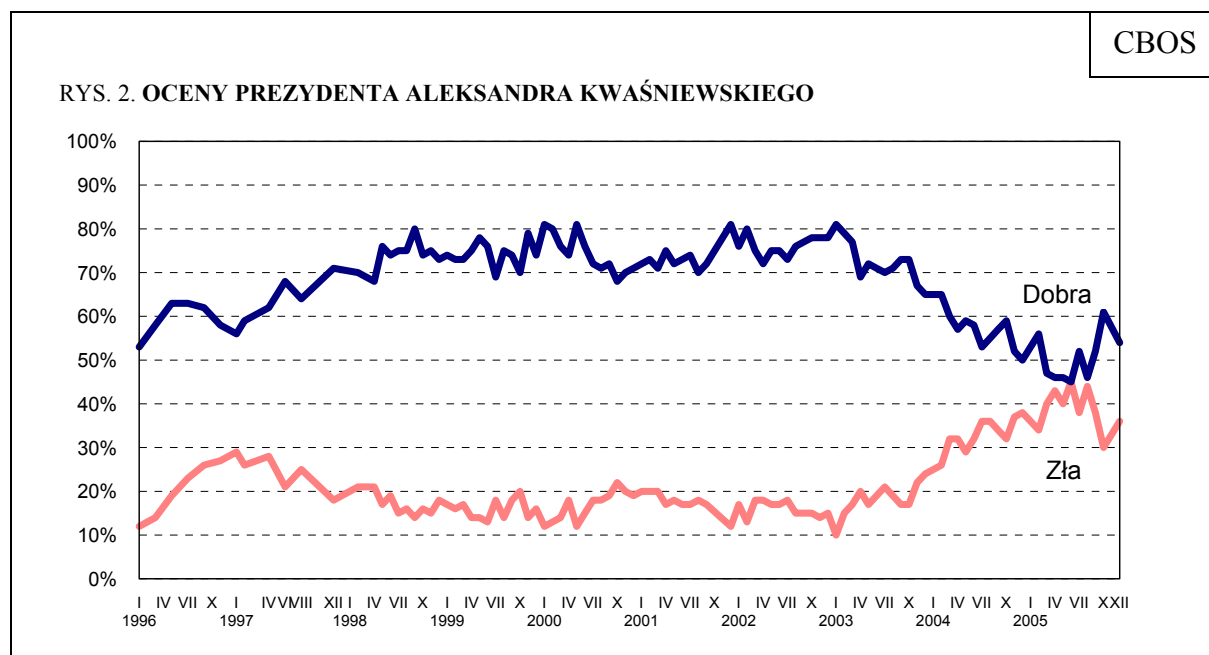

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (217) zrealizowano w dniach 6–9 czerwca 2008 roku na liczącej 1107 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

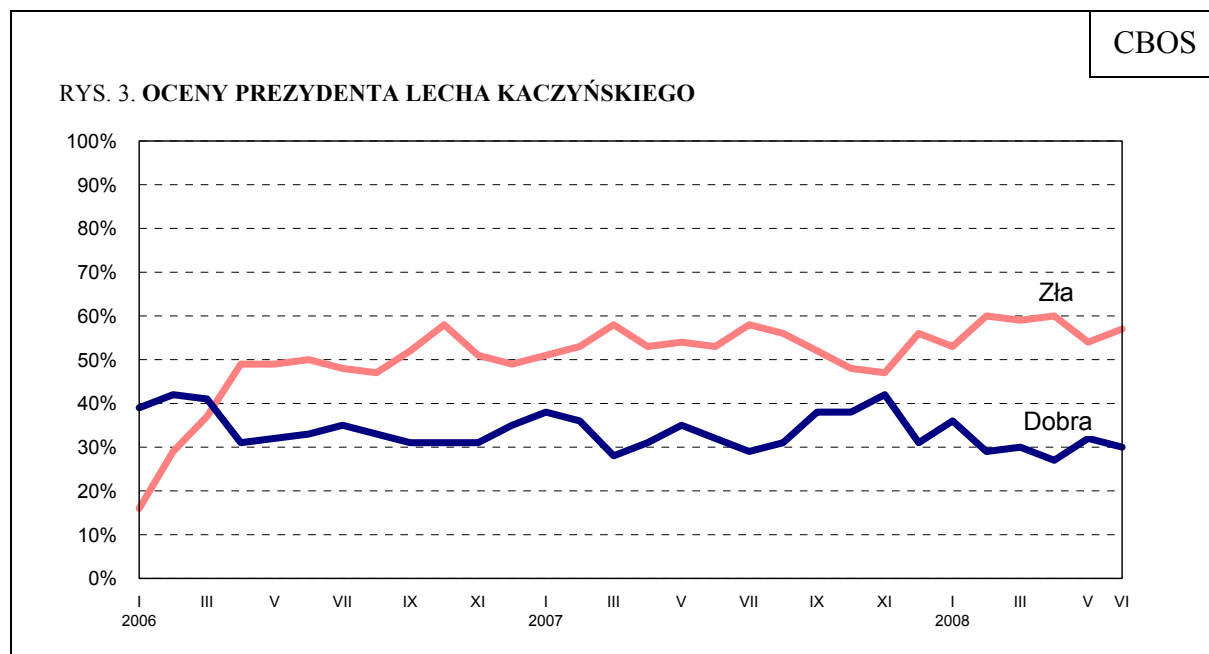
W kolejnych czterech miesiącach, szczególnie po pamiętnej wizycie w Stanach Zjednoczonych, liczba ocen pozytywnych jeszcze wzrosła, sięgając aż 70% (przy 20% opinii krytycznych). Jednak już wkrótce notowania Lecha Wałęsy zaczęły się pogarszać i w połowie roku 1991 pozytywne i negatywne opinie się zrównoważyły. W następnym półroczu i w zasadzie aż do końca kadencji mniej lub bardziej wyraźnie dominowały wskazania negatywne. W 1995 roku – w ostatnim okresie jego urzędowania – zdecydowanie przeważały opinie krytyczne, wyrażało je prawie dwie trzecie ankietowanych, a tylko mniej więcej co czwarty respondent dobrze oceniał działalność Lecha Wałęsy jako prezydenta.

Niemal przez dziesięć lat – od grudnia 1995 roku prawie do końca 2005 roku – trwała „era” Aleksandra Kwaśniewskiego. Jeśli chodzi o poziom ocen jego działalności jako prezydenta, obie kadencje, podczas których sprawował najwyższy urząd w państwie, miały niemal wyłącznie znak pozytywny. Na początku pierwszej kadencji Aleksander Kwaśniewski uzyskiwał od 50% do 70% dobrych ocen, podczas gdy opinie krytyczne kształtowały się w granicach od 10% do 30%. Od 1998 roku aż do końca 2002 roku przewaga ocen pozytywnych była jeszcze bardziej wyraźna. Dopiero od pierwszych miesięcy 2003 roku można dostrzec niewielkie, ale systematyczne pogarszanie się opinii o Aleksandrze Kwaśniewskim jako prezydencie. W połowie 2005 roku odsetki opinii krytycznych i pozytywnych były zbliżone, jednak pod sam koniec kadencji Aleksandra Kwaśniewskiego ponownie zaczęły przeważać wskazania pozytywne.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Pierwsze oceny pracy Lecha Kaczyńskiego na stanowisku prezydenta, które objął pod koniec 2005 roku, były pozytywne. Jednak już w kwietniu 2006 roku, a więc w czwartym miesiącu prezydentury, odnotowaliśmy liczebną przewagę osób mających krytyczną opinię o jego działalności, utrzymującą się do dziś. Od drugiej połowy 2006 roku aż do chwili obecnej wskazania negatywne wahają się mniej więcej w granicach 50%–60%, podczas gdy oceny pozytywne oscylują wokół 30%–40%.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

A jak w tym kontekście wyglądają oceny² poszczególnych dziedzin aktywności każdego z prezydentów dokonywane dzisiaj?

Mimo upływu czasu nadal za najlepszego prezydenta w ostatnim osiemnastoleciu uchodzi wśród Polaków Aleksander Kwaśniewski. Jednak jego przewaga nad obu rywalami nie jest tak znacząca, jak można by wnioskować z porównania ocen dokonywanych podczas sprawowania urzędu prezydenta przez każdego z nich. Na podstawie wartości średnich można stwierdzić, że Aleksander Kwaśniewski uzyskał najlepsze wyniki w pięciu dziedzinach spośród siedmiu, które podlegały ocenie. Przede wszystkim został uznany za prezydenta najlepiej reprezentującego Polskę na świecie (średnia 3,71). W opiniach Polaków wyraźnie przeważa też nad swoimi konkurentami, jeśli chodzi o umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem (3,61). Był także, zdaniem Polaków, prezydentem najbardziej aktywnym

w życiu politycznym kraju (średnia 3,53), choć pod tym względem Lech Wałęsa niewiele mu ustępuje. W odróżnieniu od pozostałych pozytywnie ocenione zostały również jego umiejętności sprawnego działania (3,41) oraz kompetencje jako prezydenta (3,39). Natomiast podstawową słabością Aleksandra Kwaśniewskiego jest uczciwość osobista – w tym wymiarze został on oceniony najgorzej ze wszystkich prezydentów i uzyskał najniższą średnią (2,67).

Najsilniejszą stroną Lecha Wałęsy jako prezydenta był również, zdaniem Polaków, sposób reprezentowania Polski w świecie (średnia 3,48). Ankietowani pozytywnie ocenili także aktywność Lecha Wałęsy w życiu politycznym (3,36) oraz zdolność trafiania ze swoim przekazem do przeciętnego obywatela, czyli komunikowania się ze społeczeństwem (3,13). Mimo iż tak jak pozostali prezydenci także Lech Wałęsa pod względem osobistej uczciwości nieco częściej był oceniany negatywnie niż pozytywnie, z całej trójki uzyskał jednak pod tym względem najlepszą ocenę (2,98). Podobnie, zdaniem Polaków, góruje nad konkurentami, jeśli chodzi o wrażliwość społeczną, czyli troskę o los przeciętnych obywateli (2,96), mimo że dla wszystkich prezydentów ocena ta nie wypada pozytywnie. Największą słabością Lecha Wałęsy są natomiast, zdaniem ankietowanych, braki w wykształceniu i niskie kompetencje (2,69).

W porównaniu z pozostałymi prezydentami Lech Kaczyński uzyskał najgorsze wyniki w sześciu spośród siedmiu wymiarów, ocenianych przez respondentów. Jedynie pod względem uczciwości osobistej Lech Kaczyński został oceniony lepiej niż Aleksander Kwaśniewski (średnia 2,76) i nie zajął pod tym względem ostatniego miejsca. I w tym właśnie aspekcie oceny Lecha Kaczyńskiego wypadły stosunkowo najlepiej. Relatywnie lepiej ocenione zostały także jego kompetencje (2,61) oraz aktywność w życiu politycznym (2,60). Natomiast źle wypadła ocena sposobu reprezentowania Polski w świecie (2,27), a zdecydowanie najgorszą opinię mają Polacy o jego umiejętności komunikowania się ze społeczeństwem (2,11). Jest to największa słabość Lecha Kaczyńskiego – w tym wymiarze uzyskał on najbardziej negatywną, a zarazem najbardziej jednoznaczną ocenę spośród omawianych prezydentów. Na jednomyślność w tej negatywnej opinii wskazuje najniższa wartość odchylenia standardowego. Podobnie jednoznacznie (choć w wymiarze pozytywnym) ocenione zostały: aktywność Aleksandra Kwaśniewskiego, umiejętności komunikacyjne

² Respondenci dokonywali oceny na pięciopunktowej skali od 1 do 5, na której 1 – oznaczało ocenę bardzo złą, a 5 – ocenę bardzo dobrą. Środek skali wyznacza liczba 3, a więc wartości średniej wyższe od tej liczby oznaczają ocenę pozytywną, a niższe – negatywną.

Aleksandra Kwaśniewskiego i Lecha Wałęsy, a także (w wymiarze negatywnym) kompetencje Lecha Wałęsy. Niemal we wszystkich pozostałych wymiarach w porównaniu ze swoimi poprzednikami Lech Kaczyński jest prezydentem ocenianym najbardziej rozbieżnie. Największe różnice zdań dotyczą osobistej uczciwości obecnego prezydenta. W nieco mniejszym stopniu, ale także kontrowersyjnie oceniane są: sposób reprezentowania Polski na świecie, wrażliwość społeczna, czyli troska o zwykłych obywateli, a także kompetencje Lecha Kaczyńskiego. W przypadku obu pozostałych prezydentów najwięcej rozbieżności pojawiło się w ocenach sposobu reprezentowania Polski w świecie oraz wrażliwości społecznej.

Tabela 1

Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 – bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Lecha Wałęsy, jeśli chodzi o:	Oceniani prezydenci					
	Lech Kaczyński		Aleksander Kwaśniewski		Lech Wałęsa	
	średnia	odchylenie standardowe	średnia	odchylenie standardowe	średnia	odchylenie standardowe
– sprawność działania	2,39	1,103	3,41	1,098	2,99	1,118
– kompetencje	2,61	1,174	3,39	1,092	2,69	1,085
– aktywność w życiu politycznym kraju	2,60	1,135	3,53	1,064	3,36	1,133
– reprezentowanie Polski na świecie	2,27	1,182	3,71	1,134	3,48	1,166
– wrażliwość społeczną, troskę o los zwykłych obywateli	2,35	1,181	2,79	1,125	2,96	1,165
– umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem	2,11	1,054	3,61	1,067	3,13	1,093
– osobistą uczciwość	2,76	1,326	2,67	1,119	2,98	1,166

Rozkłady procentowe potwierdzają analizy, które wynikają z różnic średnich. Warto zauważyć, że większość Polaków podejmujących się odpowiedzi na to pytanie negatywnie wypowiedziała się na temat czterech spośród siedmiu aspektów działania prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Najgorzej oceniona została jego umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem (67% ocen negatywnych). Tylko nieco mniej wyraźnie skrytykowano także sposób, w jaki Lech Kaczyński reprezentuje Polskę w świecie (60%), jego wrażliwość społeczną (59%) oraz sprawność działania (57%). W przypadku Aleksandra Kwaśniewskiego najgorzej wypadła ocena uczciwości osobistej (43%), a także wrażliwości społecznej (39%). Lech Wałęsa, zdaniem największej grupy badanych wypowiedzającej się na ten temat (42%), ma niskie kompetencje.

Tabela 2

Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 – bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Lecha Wałęsy, jeśli chodzi o:	Zła (1+2)	Ani dobra, ani zła (3)	Dobra (4+5)
	w procentach		
Lech Kaczyński			
– sprawność działania	57	27	16
– kompetencje	48	27	25
– aktywność w życiu politycznym kraju	48	31	21
– reprezentowanie Polski na świecie	60	23	17
– wrażliwość społeczną, troskę o los zwykłych obywateli	59	22	19
– umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem	67	22	11
– osobistą uczciwość	45	23	32
Aleksander Kwaśniewski			
– sprawność działania	19	31	51
– kompetencje	19	30	50
– aktywność w życiu politycznym kraju	15	30	55
– reprezentowanie Polski na świecie	14	22	64
– wrażliwość społeczną, troskę o los zwykłych obywateli	39	34	27
– umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem	14	28	58
– osobistą uczciwość	43	34	23
Lech Wałęsa			
– sprawność działania	32	35	34
– kompetencje	42	35	23
– aktywność w życiu politycznym kraju	21	30	49
– reprezentowanie Polski na świecie	20	27	53
– wrażliwość społeczną, troskę o los zwykłych obywateli	32	35	33
– umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem	26	36	38
– osobistą uczciwość	32	33	35

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Ponad połowa badanych mających zdanie na ten temat dobrze oceniła sposób, w jaki Lech Wałęsa reprezentował Polskę na arenie międzynarodowej (53% ocen pozytywnych). Niemal co drugi respondent (49%) pozytywnie wypowiedział się o jego aktywności na scenie politycznej w czasach, gdy był prezydentem. Aleksander Kwaśniewski także uzyskał najlepsze oceny jako głowa państwa reprezentująca Polskę na arenie międzynarodowej (64%). Analizowana grupa ankietowanych w większości ma również pozytywne zdanie na temat jego umiejętności komunikowania się ze społeczeństwem (58%), aktywności w życiu politycznym (55%) oraz – mniej wyraźnie – sprawności działania (51%) i kwalifikacji (50%). Wśród mocniejszych punktów wizerunku Lecha Kaczyńskiego można wymienić jedynie uczciwość osobistą, ale nawet w tym przypadku oceny negatywne (45%) wyraźnie przeważają nad pozytywnymi (32%).

Ankietowani mieli podobne problemy z oceną wszystkich prezydentów. Najtrudniej było im wypowiedzieć się na temat uczciwości osobistej każdego z nich – w tym wymiarze prawie co piąty nie podjął się wystawienia oceny. Nieznacznie trudniej przychodziło im określić wrażliwość społeczną oraz kompetencje – różnice są jednak minimalne.

Tabela 3

Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 – bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Lecha Wałęsy, jeśli chodzi o:	Oceniani prezydenci		
	Lech Kaczyński	Aleksander Kwaśniewski	Lech Wałęsa
	odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć”		
– sprawność działania	8	7	9
– kompetencje	11	9	10
– aktywność w życiu politycznym kraju	9	9	9
– reprezentowanie Polski na świecie	8	7	8
– wrażliwość społeczną, troskę o los zwykłych obywateli	10	10	10
– umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem	8	7	8
– osobistą uczciwość	20	19	19

★

★

★

Zdobycie miarodajnych opinii na temat pracy prezydentów sprawujących w ostatnich latach najwyższy urząd w państwie nastęcza pewne trudności. Przede wszystkim – jeśli pytamy o ocenę pracy kolejnych prezydentów, to zrozumią, że czynimy to w określonym momencie, od którego działalność każdego z nich dzielą różne odcinki czasowe. Natura ocen politycznych, a przecież nie tylko ich, jest taka, że czas zwykle łagodzi ostrość sądów i opinii. To, co niegdyś wzbudzało gwałtowne emocje, było przedmiotem sporów i ostrej walki politycznej, po kilku latach może się wydawać niewiele znaczącym epizodem. Także poszczególni politycy sprawujący urząd prezydenta oceniani są inaczej z dłuższej perspektywy, w zestawieniu z dokonaniem lub brakami ich poprzedników czy też następców. Jest zatem zrozumią, że prezydent Lech Wałęsa zbierający, szczególnie pod koniec swojej kadencji, wiele bardzo krytycznych opinii, po latach jest oceniany zdecydowanie łagodniej niż w czasach sprawowania władzy. Mechanizm ten działa także w drugą stronę: to, co kiedyś wydawało się dobre, a nawet znakomite, po latach może już takie nie być. Odnosi się to do ocen obu kadencji bardzo pozytywnie postrzeganego niegdyś Aleksandra

Kwaśniewskiego, który po latach nie okazuje się aż tak dobrym prezydentem, zdecydowanie przewyższającym swoich konkurentów, choć pod wieloma względami wciąż zdecydowanie wygrywa rywalizację. Natomiast oceny urzędującego prezydenta są pozbawione takiego łagodzącego dystansu, są w największym stopniu „polityczne”, czyli wynikają mniej lub bardziej bezpośrednio z sympatii partyjnych, są uwikłane w aktualne potyczki polityczne i związane z układem sił na scenie politycznej. Na taki charakter opinii o obecnym prezydencie może wskazywać nieco większe rozstrzelenie ocen w poszczególnych wymiarach (o czym świadczy wielkość odchylenia standardowego) niż w przypadku jego konkurentów.

Jednak nawet przy tego rodzaju zastrzeżeniach trudno nie zauważyć, że opinie Polaków o Lechu Kaczyńskim jako prezydencie są bardzo niekorzystne. Szczególnie widoczne jest powszechne przekonanie o katastrofalnym stanie jego *public relations* – ponad dwie trzecie Polaków podejmujących się jego oceny uważa, że prezydent Kaczyński nie umie komunikować się ze społeczeństwem. Można powiedzieć, że tak jak Aleksander Kwaśniewski ma mocno nadwreżoną opinię moralną, a na wizerunku Lecha Wałęsy ciążyły i ciążyą jego niedostatki edukacyjne, tak obraz Lecha Kaczyńskiego jako prezydenta jest obciążony brakiem komunikatywności i nieumiejętnością dotarcia do Polaków ze swoimi racjami. Na tle dobrych ocen poprzedników wyjątkowo źle wypada także ocena jego wizerunku na arenie międzynarodowej i tego, w jaki sposób jako głowa państwa reprezentuje Polskę w świecie.

Na koniec warto jeszcze zwrócić uwagę na jeden istotny czynnik osłabiający wymowę tych wyników. W przypadku Lecha Wałęsy i Aleksandra Kwaśniewskiego ich prezydencka historia już się wypełniła, a ich wizerunki jako głów państwa są utrwalone. Natomiast oceny Lecha Kaczyńskiego są formułowane w połowie okresu sprawowania przez niego tego urzędu. Jego kadencja ciągle trwa, a zatem nie można w pełni ocenić jej politycznego znaczenia ani historycznego sensu. Lech Kaczyński, w odróżnieniu od swoich poprzedników, będzie miał zatem jeszcze wiele okazji i szans, by zmienić niekorzystne opinie i zasłużyć na dobrą pamięć Polaków.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 - bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego jeśli chodzi o **sprawność działania**. 1 - Zła (1+2); 2 - Ani dobra, ani zła (3); 3 - Dobra (4+5)

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	57	27	16	1021
Płeć				
Mężczyźni	60	24	16	498
Kobiety	53	30	17	523
Wiek				
18-24 lata	69	20	11	146
25-34	65	25	10	190
35-44	65	25	11	149
45-54	55	30	14	195
55-64	53	24	23	169
65 lat i więcej	36	37	27	173
Miejsce zamieszkania				
Wies	54	30	17	373
Miasto do 20 tys.	57	25	18	138
20-100 tys.	54	28	19	201
101-500 tys.	60	27	13	160
501 tys.i więcej mieszk.	65	22	13	149
Wykształcenie				
Podstawowe	51	28	21	248
Zasadnicze zawodowe	58	27	15	268
Średnie	56	29	15	354
Wyższe	67	22	11	150
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	68	18	14	82
Prac.umysł.niż.szczebla	62	33	4	100
Pracownicy fiz.- umysł.	68	20	11	94
Robotnicy wykwalifikowani	50	38	13	111
Robotnicy niewykwalifik.	57	21	23	51
Rolnicy	53	34	13	57
Pracujący na własny rach.	72	11	18	34
Bierni zawodowo				
Renciści	48	25	27	60
Emeryci	41	32	27	230
Uczniowie i studenci	76	12	11	82
Bezrobotni	65	27	8	62
Gospodynie domowe i inni	59	30	11	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	62	22	16	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	62	32	6	99
sekt. pryw. poza rolnict.	63	25	12	222
prywatnym gosp. rolnym	56	33	11	59
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	65	26	9	50
301-500	55	28	17	102
501-900	48	30	22	179
901-1200	65	23	12	114
Powyżej 1200 zł	60	24	17	155
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	27	18	203
Średnie	51	30	19	428
Dobre	64	23	12	389
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	20	37	59
Raz w tygodniu	51	33	16	524
1-2 razy w miesiącu	57	26	18	156
Kilka razy w roku	70	21	10	196
W ogóle nie uczestniczy	75	13	11	85
Poglądy polityczne				
Lewica	75	17	7	125
Centrum	64	26	10	304
Prawica	45	31	24	359
Trudno powiedzieć	56	28	16	232

Tabela 2. Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 - bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego jeśli chodzi o **kompetencje**. 1 - Zła (1+2); 2 - Ani dobra, ani zła (3); 3 - Dobra (4+5)

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	48	27	25	987
Płeć				
Mężczyźni	51	27	22	487
Kobiety	46	26	28	500
Wiek				
18-24 lata	56	25	19	145
25-34	51	31	18	186
35-44	56	25	19	143
45-54	50	26	24	189
55-64	50	22	28	165
65 lat i więcej	29	30	40	159
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	30	26	348
Miasto do 20 tys.	49	24	26	139
20-100 tys.	50	24	26	197
101-500 tys.	54	22	24	157
501 tys.i więcej mieszk.	51	28	21	146
Wykształcenie				
Podstawowe	42	32	26	230
Zasadnicze zawodowe	54	24	22	260
Średnie	46	26	27	349
Wyższe	54	23	23	148
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	50	26	24	83
Prac.umysł.niż.szczebla	53	31	17	99
Pracownicy fiz.- umysł.	53	25	22	92
Robotnicy wykwalifikowani	48	28	25	108
Robotnicy niewykwalifik.	45	17	38	50
Rolnicy	47	33	21	53
Pracujący na własny rach.	63	10	27	32
Bierni zawodowo				
Renciści	52	27	20	53
Emeryci	35	29	36	219
Uczniowie i studenci	60	23	17	84
Bezrobotni	61	20	19	59
Gospodynie domowe i inni	50	35	15	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	48	28	24	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	54	27	19	96
sekt. pryw. poza rolnict.	53	25	22	217
prywatnym gosp. rolnym	49	31	20	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	58	24	19	50
301-500	54	28	18	97
501-900	40	23	36	171
901-1200	51	28	21	113
Powyżej 1200 zł	51	25	24	154
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	28	24	195
Średnie	45	26	29	409
Dobre	52	27	21	382
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	19	51	54
Raz w tygodniu	44	29	27	503
1-2 razy w miesiącu	50	26	24	152
Kilka razy w roku	61	23	16	193
W ogóle nie uczestniczy	56	29	15	84
Poglądy polityczne				
Lewica	64	20	15	121
Centrum	52	29	19	297
Prawica	37	27	36	358
Trudno powiedzieć	53	27	20	210

Tabela 3. Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 - bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego jeśli chodzi o **reprezentowanie Polski na świecie**. 1 - Zła (1+2); 2 - Ani dobra, ani zła (3); 3 - Dobra (4+5)

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	60	23	17	1022
Płeć				
Mężczyźni	63	21	16	500
Kobiety	58	24	17	522
Wiek				
18-24 lata	65	22	13	150
25-34	64	23	13	189
35-44	71	20	9	149
45-54	56	30	14	196
55-64	63	16	22	167
65 lat i więcej	46	26	28	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	26	16	370
Miasto do 20 tys.	59	18	23	141
20-100 tys.	64	19	17	205
101-500 tys.	59	28	13	158
501 tys.i więcej mieszk.	66	18	15	148
Wykształcenie				
Podstawowe	57	22	21	247
Zasadnicze zawodowe	64	20	16	269
Średnie	56	26	18	356
Wyższe	70	22	8	150
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	19	7	83
Prac.umysł.niż.szczebła	66	21	13	101
Pracownicy fiz.- umysł.	65	26	9	95
Robotnicy wykwalifikowani	61	28	11	110
Robotnicy niewykwalifik.	56	11	32	53
Rolnicy	59	31	10	57
Pracujący na własny rach.	59	21	20	34
Bierni zawodowo				
Renciści	56	20	25	58
Emeryci	49	24	28	226
Uczniowie i studenci	69	20	12	85
Bezrobotni	66	22	12	62
Gospodynie domowe i inni	62	26	12	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	65	22	14	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	24	10	100
sekt. pryw. poza rolnict.	65	22	13	223
prywatnym gosp. rolnym	61	28	11	59
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	66	18	16	50
301-500	61	19	20	101
501-900	53	21	26	177
901-1200	66	21	13	114
Powyżej 1200 zł	65	23	13	154
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	19	19	202
Średnie	53	27	20	428
Dobre	68	21	12	391
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	46	18	36	58
Raz w tygodniu	55	28	18	521
1-2 razy w miesiącu	63	22	15	160
Kilka razy w roku	73	16	11	196
W ogóle nie uczestniczy	70	16	14	86
Poglądy polityczne				
Lewica	77	13	10	124
Centrum	63	24	12	305
Prawica	51	26	23	361
Trudno powiedzieć	62	21	17	231

Tabela 4. Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 - bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego jeśli chodzi o **umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem**.
1 - Zła (1+2); 2 - Ani dobra, ani zła (3); 3 - Dobra (4+5)

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	67	22	11	1018
Płeć				
Mężczyźni	69	21	10	498
Kobiety	65	23	12	520
Wiek				
18-24 lata	71	19	10	151
25-34	73	20	7	188
35-44	76	20	5	149
45-54	66	26	8	195
55-64	65	20	15	170
65 lat i więcej	53	26	22	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	26	11	367
Miasto do 20 tys.	64	22	14	140
20-100 tys.	67	19	15	205
101-500 tys.	73	19	8	159
501 tys.i więcej mieszk.	73	21	7	148
Wykształcenie				
Podstawowe	61	24	15	243
Zasadnicze zawodowe	70	21	9	269
Średnie	65	23	12	356
Wyższe	76	17	6	150
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	77	16	7	83
Prac.umysł.niż.szczebla	71	22	7	100
Pracownicy fiz.- umysł.	74	23	4	96
Robotnicy wykwalifikowani	65	28	7	110
Robotnicy niewykwalifik.	59	27	14	53
Rolnicy	64	25	11	57
Pracujący na własny rach.	74	10	16	33
Bierni zawodowo				
Renciści	70	18	12	57
Emeryci	57	24	19	225
Uczniowie i studenci	72	17	11	85
Bezrobotni	75	19	6	62
Gospodynie domowe i inni	66	24	10	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	68	23	9	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	73	21	7	101
sekt. pryw. poza rolnict.	73	20	7	222
prywatnym gosp. rolnym	64	26	10	59
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	73	23	4	49
301-500	75	16	9	101
501-900	59	22	19	177
901-1200	73	19	9	115
Powyżej 1200 zł	73	20	8	153
Ocena własnych war. mater.				
Złe	68	21	11	201
Średnie	59	27	14	425
Dobre	75	17	8	391
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	28	27	56
Raz w tygodniu	61	26	13	522
1-2 razy w miesiącu	71	20	10	158
Kilka razy w roku	81	15	5	195
W ogóle nie uczestniczy	79	13	8	86
Poglądy polityczne				
Lewica	85	10	5	125
Centrum	72	22	6	301
Prawica	57	27	17	362
Trudno powiedzieć	67	21	12	230

Tabela 5. Posługując się ocenami od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 - bardzo dobrą, proszę ocenić prezydenturę Lecha Kaczyńskiego jeśli chodzi o **osobistą uczciwość**. 1 - Zła (1+2); 2 - Ani dobra, ani zła (3); 3 - Dobra (4+5)

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	45	23	32	891
Płeć				
Mężczyźni	46	22	33	446
Kobiety	45	25	31	445
Wiek				
18-24 lata	54	22	24	133
25-34	50	26	24	174
35-44	54	21	26	132
45-54	44	24	32	163
55-64	42	20	38	147
65 lat i więcej	27	27	46	142
Miejsce zamieszkania				
Wieś	46	22	32	317
Miasto do 20 tys.	39	28	33	122
20-100 tys.	44	22	33	172
101-500 tys.	45	31	24	143
501 tys.i więcej mieszk.	49	16	35	137
Wykształcenie				
Podstawowe	46	21	33	210
Zasadnicze zawodowe	51	26	23	233
Średnie	42	21	37	306
Wyższe	39	28	33	142
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	33	30	36	77
Prac.umysł.niż.szczebla	53	20	26	91
Pracownicy fiz.- umysł.	54	22	24	87
Robotnicy wykwalifikowani	50	24	26	91
Robotnicy niewykwalifik.	48	14	37	46
Rolnicy	43	22	35	49
Pracujący na własny rach.	47	16	37	31
Bierni zawodowo				
Renciści	46	20	34	49
Emeryci	32	24	44	195
Uczniowie i studenci	57	20	23	71
Bezrobotni	54	29	17	57
Gospodynie domowe i inni	45	33	22	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	44	18	38	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	53	29	18	90
sekt. pryw. poza rolnict.	50	22	28	202
prywatnym gosp. rolnym	41	24	35	52
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	60	22	17	42
301-500	51	20	29	89
501-900	36	21	42	154
901-1200	44	28	27	102
Powyżej 1200 zł	44	24	32	143
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	25	30	167
Średnie	41	23	37	377
Dobre	50	23	27	345
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	16	53	50
Raz w tygodniu	40	26	34	460
1-2 razy w miesiącu	47	22	31	131
Kilka razy w roku	57	21	22	170
W ogóle nie uczestniczy	54	21	24	78
Poglądy polityczne				
Lewica	61	17	21	114
Centrum	45	31	24	254
Prawica	32	22	46	336
Trudno powiedzieć	58	20	22	187